

4.2.2 **ภาวะสุขภาพทางจิต** ผลการวิเคราะห์พบว่า สมาชิกครอบครัวทหารที่มีภาวะสุขภาพจิตแตกต่างกัน จะมีคุณภาพชีวิตโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อจำแนกรายด้านพบว่า ผู้มีภาวะสุขภาพทางจิตแตกต่างกันจะมีคุณภาพชีวิตในด้านจิตใจ สัมพันธภาพสังคม และสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันที่ระดับ 0.05 (ตารางที่ 1-48)

ตารางที่ 1-48 เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของสมาชิกครอบครัวทหาร จำแนกตามภาวะสุขภาพจิต

ปัจจัย	n	$\bar{x}$	SD	t-test	p-value
คุณภาพชีวิตโดยรวม					
ปกติ	913	86.0	12.2	4.362	0.000*
ไม่ปกติ	139	81.3	9.3		
คุณภาพชีวิตทางกาย					
ปกติ	912	22.4	3.1	0.961	0.337
ไม่ปกติ	139	22.1	2.6		
คุณภาพชีวิตทางจิตใจ					
ปกติ	912	21.7	3.9	5.670	0.000*
ไม่ปกติ	139	19.7	3.2		
คุณภาพชีวิตทางสัมพันธภาพทางสังคม					
ปกติ	900	9.8	2.0	2.855	0.004*
ไม่ปกติ	139	9.3	1.8		
คุณภาพชีวิตทางสิ่งแวดล้อม					
ปกติ	912	25.7	4.3	3.952	0.000*
ไม่ปกติ	139	24.1	3.7		

* p-value < 0.05

4.2.3 **สัมพันธภาพในครอบครัว** ผลการวิเคราะห์พบว่า สมาชิกครอบครัวทหารที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวแตกต่างกัน จะมีคุณภาพชีวิตโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่เมื่อจำแนกรายด้านพบว่าผู้มีสัมพันธภาพในครอบครัวแตกต่างกัน จะมีคุณภาพชีวิตด้านจิตใจ และสัมพันธภาพทางสังคมแตกต่างกันที่ระดับ 0.05 (ตารางที่ 1-49)

ตารางที่ 1-49 เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของสมาชิกครอบครัวทหาร จำแนกตามสัมพันธภาพในครอบครัว

ปัจจัย	n	$\bar{x}$	SD	t-test	p-value
คุณภาพชีวิตโดยรวม					
ไม่ดี	26	81.7	8.6	-1.862	0.063
ดี	908	85.	11.5		
คุณภาพชีวิตทางกาย					
ไม่ดี	26	22.2	2.1	-0.437	0.663
ดี	907	22.5	2.8		
คุณภาพชีวิตทางจิตใจ					
ไม่ดี	26	19.9	3.6	-2.183	0.029*
ดี	907	21.5	3.7		
คุณภาพชีวิตทางสัมพันธภาพทางสังคม					
ไม่ดี	26	8.9	1.4	-2.109	0.035*
ดี	903	9.8	2.0		
คุณภาพชีวิตทางสิ่งแวดล้อม					
ไม่ดี	26	24.6	3.3	-1.270	0.204
ดี	906	25.7	4.2		

* p -value < 0.05

4.2.4 พฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพ ผลการวิเคราะห์พบว่า สมาชิกครอบครัวทหารที่มีพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพโดยรวมแตกต่างกัน จะมีคุณภาพชีวิตโดยรวมและคุณภาพชีวิตรายด้านทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ คุณภาพชีวิตทางกาย คุณภาพชีวิตทางจิตใจ ด้านสัมพันธภาพทางสังคม และสิ่งแวดล้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (ตารางที่ 1-50)

ตารางที่ 1-50 เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของสมาชิกครอบครัวทหาร จำแนกตามพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพโดยรวม

ปัจจัย	n	$\bar{x}$	SD	F-test	p-value
คุณภาพชีวิตโดยรวม					
ดี	481	88.2	11.7	71.041	0.000*
ปานกลาง	540	84.1	9.7		
ไม่ดี	38	66.3	23.8		
คุณภาพชีวิตทางกาย					
ดี	481	17.3	2.7	58.365	0.000*
ปานกลาง	539	22.5	2.7		
ไม่ดี	38	22.6	7.1		
คุณภาพชีวิตทางจิตใจ					
ดี	481	22.2	4.0	39.394	0.000*
ปานกลาง	540	20.9	3.3		
ไม่ดี	37	17.3	5.5		
คุณภาพชีวิตทางสัมพันธภาพทางสังคม					
ดี	480	10.2	2.1	31.237	0.000*
ปานกลาง	535	9.4	1.8		
ไม่ดี	31	8.0	2.6		
คุณภาพชีวิตทางสิ่งแวดล้อม					
ดี	481	26.5	4.4	45.872	0.000*
ปานกลาง	540	24.5	3.7		
ไม่ดี	37	20.4	7.4		

* p -value < 0.05

เมื่อจำแนกรายด้านพบว่า สมาชิกครอบครัวทหารมีพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพด้านความสำเร็จสมบูรณ์ในชีวิต ด้านความรับผิดชอบต่อสุขภาพ โภชนาการ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการ

จัดการความเครียดแตกต่างกัน จะมีคุณภาพชีวิตโดยรวมและรายด้านทุกด้านทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ทางกาย ทางจิตใจ ทางสัมพันธภาพระหว่างบุคคล และสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพด้านการออกกำลังกายพบว่าจะมีคุณภาพชีวิตโดยรวม คุณภาพชีวิต ทางจิตใจ สัมพันธภาพทางสังคม และสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนคุณภาพชีวิตทางกายแตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตารางที่ 1-51 ถึง ตารางที่ 1-56)

ตารางที่ 1-51 เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของสมาชิกครอบครัวทหาร จำแนกตามพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพด้านความสำเร็จสมบูรณ์ในชีวิต

ปัจจัย	n	$\bar{x}$	SD	F-test	p-value
คุณภาพชีวิตโดยรวม					
ดี	596	87.7	12.6	35.684	0.000*
ปานกลาง	415	83.1	8.8		
ไม่ดี	43	75.3	14.5		
คุณภาพชีวิตทางกาย					
ดี	596	22.6	3.3	5.675	0.000*
ปานกลาง	415	22.2	2.4		
ไม่ดี	42	21.1	2.9		
คุณภาพชีวิตทางจิตใจ					
ดี	595	22.2	3.9	40.864	0.000*
ปานกลาง	415	20.5	3.2		
ไม่ดี	43	18.5	3.5		
คุณภาพชีวิตทางสัมพันธภาพทางสังคม					
ดี	587	10.0	2.1	20.174	0.000*
ปานกลาง	415	9.4	1.7		
ไม่ดี	41	8.3	2.2		
คุณภาพชีวิตทางสิ่งแวดล้อม					
ดี	596	26.3	4.5	30.086	0.000*
ปานกลาง	415	24.8	3.5		
ไม่ดี	43	22.4	5.0		

* p-value < 0.05

ตารางที่ 1-52 เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของสมาชิกครอบครัวทหาร จำแนกตามพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพด้านรับผิชอบต่อสุขภาพ

ปัจจัย	n	$\bar{x}$	SD	F-test	p-value
คุณภาพชีวิตโดยรวม					
ดี	267	87.6	13.1	26.788	0.000*
ปานกลาง	641	86.0	9.5		
ไม่ดี	137	79.1	15.6		
คุณภาพชีวิตทางกาย					
ดี	267	22.3	2.9	24.119	0.000*
ปานกลาง	641	22.8	2.5		
ไม่ดี	136	20.9	4.3		
คุณภาพชีวิตทางจิตใจ					
ดี	267	22.3	4.1	23.254	0.000*
ปานกลาง	641	21.4	3.5		
ไม่ดี	137	19.6	4.2		
คุณภาพชีวิตทางสัมพันธภาพทางสังคม					
ดี	265	10.1	2.2	11.653	0.000*
ปานกลาง	640	9.7	1.9		
ไม่ดี	130	9.1	2.0		
คุณภาพชีวิตทางสิ่งแวดล้อม					
ดี	267	26.1	5.0	13.257	0.000*
ปานกลาง	641	25.6	6.7		
ไม่ดี	136	23.9	5.0		

* p -value < 0.05

ตารางที่ 1-53 เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของสมาชิกครอบครัวทหาร จำแนกตามพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพด้านโภชนาการ

ปัจจัย	n	$\bar{x}$	SD	F-test	p-value
คุณภาพชีวิตโดยรวม					
ดี	538	86.8	12.2	17.915	0.000*
ปานกลาง	455	84.8	10.5		
ไม่ดี	60	77.5	15.3		
คุณภาพชีวิตทางกาย					
ดี	538	22.5	3.1	5.796	0.003*
ปานกลาง	454	22.4	2.7		
ไม่ดี	60	21.1	4.7		
คุณภาพชีวิตทางจิตใจ					
ดี	538	21.9	3.9	17.284	0.000*
ปานกลาง	455	21.0	3.5		
ไม่ดี	60	19.3	4.7		
คุณภาพชีวิตทางสัมพันธภาพทางสังคม					
ดี	530	9.9	2.1	12.906	0.000*
ปานกลาง	452	9.7	1.8		
ไม่ดี	59	8.5	2.4		
คุณภาพชีวิตทางสิ่งแวดล้อม					
ดี	537	25.9	4.4	18.622	0.000*
ปานกลาง	455	25.4	3.9		
ไม่ดี	60	22.5	5.0		

* p -value < 0.05

ตารางที่ 1-54 เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของสมาชิกครอบครัวทหาร จำแนกตามพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพด้านการออกกำลังกาย

ปัจจัย	n	$\bar{x}$	SD	F-test	p-value
คุณภาพชีวิตโดยรวม					
ดี	285	87.2	13.1	4.186	0.015*
ปานกลาง	478	85.1	10.4		
ไม่ดี	280	84.6	12.5		
คุณภาพชีวิตทางกาย					
ดี	285	22.3	3.3	0.344	0.709
ปานกลาง	478	22.5	2.6		
ไม่ดี	279	22.3	3.2		
คุณภาพชีวิตทางจิตใจ					
ดี	285	22.0	4.1	4.849	0.008*
ปานกลาง	478	21.2	3.6		
ไม่ดี	280	21.2	3.6		
คุณภาพชีวิตทางสัมพันธภาพทางสังคม					
ดี	280	10.3	2.016.3	0.000*	
			86		
ปานกลาง	477	9.6	2.0		
ไม่ดี	276	9.4	1.9		
คุณภาพชีวิตทางสิ่งแวดล้อม					
ดี	284	26.1	4.5	3.036	0.048*
ปานกลาง	478	25.3	4.0		
ไม่ดี	280	25.3	4.3		

* p -value < 0.05

ตารางที่ 1-55 เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของสมาชิกครอบครัวทหาร จำแนกตามพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

ปัจจัย	n	$\bar{x}$	SD	F-test	p-value
คุณภาพชีวิตโดยรวม					
ดี	481	88.6	11.8	39.657	0.000*
ปานกลาง	516	83.8	9.		
ไม่ดี	46	76.7	13.2		
คุณภาพชีวิตทางกาย					
ดี	480	22.7	2.8	6.040	0.002*
ปานกลาง	516	22.4	2.7		
ไม่ดี	46	21.2	4.1		
คุณภาพชีวิตทางจิตใจ					
ดี	481	22.4	3.9	36.465	0.000*
ปานกลาง	516	20.8	3.5		
ไม่ดี	46	18.8	3.4		
คุณภาพชีวิตทางสัมพันธภาพทางสังคม					
ดี	478	10.3	2.0	36.998	0.000*
ปานกลาง	513	9.3	1.8		
ไม่ดี	45	8.5	1.9		
คุณภาพชีวิตทางสิ่งแวดล้อม					
ดี	481	26.6	4.3	34.391	0.000*
ปานกลาง	515	25.0	3.7		
ไม่ดี	46	22.4	5.1		

* p -value < 0.05

ตารางที่ 1-56 เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของสมาชิกครอบครัวทหาร จำแนกตามพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพด้านการจัดการความเครียด

ปัจจัย	n	$\bar{x}$	SD	F-test	p-value
คุณภาพชีวิตโดยรวม					
ดี	428	88.3	12.0	36.583	0.000*
ปานกลาง	556	84.6	10.0		
ไม่ดี	63	76.4	14.4		
คุณภาพชีวิตทางกาย					
ดี	428	22.7	2.8	19.775	0.000*
ปานกลาง	555	22.5	2.6		
ไม่ดี	63	20.3	4.7		
คุณภาพชีวิตทางจิตใจ					
ดี	428	22.2	4.0	26.106	0.000*
ปานกลาง	556	21.1	3.5		
ไม่ดี	63	19.0	3.7		
คุณภาพชีวิตทางสัมพันธภาพทางสังคม					
ดี	424	10.1	2.2	21.025	0.000*
ปานกลาง	555	9.5	1.8		
ไม่ดี	60	8.7	2.1		
คุณภาพชีวิตทางสิ่งแวดล้อม					
ดี	428	26.6	4.4	30.317	0.000*
ปานกลาง	556	25.1	3.7		
ไม่ดี	61	23.1	4.6		

* p -value < 0.05

5. ผลการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ

จากการสนทนากลุ่มสมาชิกครอบครัวทหารพบว่า สมาชิกครอบครัวทหารที่สนทนากลุ่มประกอบด้วย ภรรยา มารดา และบุตร โดยมีประเด็นการสนทนาด้านความพึงพอใจต่อบริการ และความเหมาะสมของบริการที่ได้รับ รวมทั้งปัญหาการดูแลด้านสุขภาพ ผลการวิเคราะห์สรุป ดังนี้

5.1 ความรู้สึกของสมาชิกครอบครัวทหารที่มีผลกระทบต่อร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมเมื่อพบว่ากำลังพลต้องลงไปปฏิบัติงานในพื้นที่เสี่ยงภัย พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่จะรู้สึกวิตกกังวลใจเป็นห่วง และรู้สึกกลัวว่าบุคคลในครอบครัวที่ไปทำงานในพื้นที่เสี่ยงภัยจะได้รับอันตราย โดยปรากฏว่าจะมีอาการเครียด นอนไม่หลับ โดยภรรยาจะกล่าวว่า “ใจหาย ไม่อยากให้เค้าไปทำงาน และเป็นห่วงกลัวว่าเค้าจะเป็นอันตราย” (ภรรยาทหารอายุ 34 ปี) ส่วนผู้เป็นมารดาจะมีความรู้สึกห่วงลูก โดยกล่าวว่า “ลูกชายฉันมีคนเดียว ตัวฉันก็ตาย ฉันก็รู้สึกห่วงเค้านะ” (ผู้หญิงอายุ 57 ปี)

เมื่อมีปัญหาวิตกกังวล แนวทางแก้ไขส่วนใหญ่สมาชิกครอบครัวทหารจะมีการปรับตัว และแก้ปัญหา โดยใช้การสวดมนต์ขอพรจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ให้ช่วยปกป้องคุ้มครองตามความเชื่อทางศาสนา รวมทั้งการทำให้ใจให้ยอมรับสภาพที่เกิดขึ้น โดยคิดว่าเป็นภาระหน้าที่ของทหารที่มีอาชีพนี้ และคิดว่าเป็นความภาคภูมิใจของครอบครัวที่มีสามีไปทำงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยภรรยาของกำลังพลผู้หนึ่งแสดงความรู้สึกว่า “รู้สึกภูมิใจที่สามีได้รับใช้ชาติ เพราะเมื่อมีคนถามว่าสามีทำงานอะไร ถ้าบอกว่าสามีไปประจำการที่ภาคใต้ คนจะให้ความสนใจและให้กำลังใจ” (ภรรยาทหารอายุ 40 ปี)

5.2 การติดต่อสื่อสาร และการรับรู้เกี่ยวกับความปลอดภัย สภาพชีวิตความเป็นอยู่ของกำลังพลสมาชิกครอบครัวทหารส่วนใหญ่ใช้วิธีการติดต่อสื่อสารเพื่อทราบข่าวต่าง ๆ สภาพความเป็นอยู่วิถีชีวิตความปลอดภัยจากการใช้โทรศัพท์มือถือ โดยมีการพูดคุยกันเกือบทุกวัน ซึ่งสมาชิกครอบครัวทหารส่วนมากจะได้รับรู้ว่าชีวิตความเป็นอยู่ค่อนข้างลำบาก อาหารรับประทานได้บ้าง ไม่ได้บ้าง เพราะไม่คุ้นเคย สถานที่พักอาศัยไม่ค่อยดี บางคนต้องอยู่ในเต็นท์ เพราะปฏิบัติงานในพื้นที่ แต่บางคนก็อยู่ในค่าย การติดต่อสื่อสารโดยใช้โทรศัพท์มือถือทำให้มีภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น เพราะค่าโทรศัพท์ไม่สามารถเบิกจ่ายจากใครได้ อย่างไรก็ตาม การได้พูดคุยกันก็ทำให้สมาชิกในครอบครัวคลายความกังวล และส่วนมากจะได้รับรู้ว่ากำลังพลสามารถอยู่ได้ และจะบอกกล่าวแก่สมาชิกในครอบครัว โดยให้คำปลอบใจว่า ไม่ต้องเป็นห่วงเพื่อจะลดความกังวลของคนในครอบครัว แม้เมื่อกลับบ้านส่วนใหญ่ก็จะไม่เล่าถึงภารกิจในการทำงาน และไม่ให้ข้อมูลอะไรมากนัก บางครั้งความห่วงใย เอื้ออาทรจากสมาชิกครอบครัวก็ส่งผ่าน โดย ส่งเป็นอาหารแห้งฝากเพื่อนบ้านที่เป็นกำลังพลแล้วลากลับบ้านส่งไปให้คนในครอบครัวที่อยู่ชายแดน

5.3 บทบาทของสมาชิกครอบครัวในการดูแลครอบครัวโดยทั่วไป การเลี้ยงดูบุตร และการจัดการรายได้ เมื่อกำลังพลซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัวไปปฏิบัติงานในพื้นที่เสี่ยงภัย ทำให้ภาระการดูแลครอบครัวมีการเปลี่ยนแปลง โดยภรรยาจะมีภาระในการดูแลบุตร การดูแลบ้านเพิ่มมากขึ้น ภรรยาบาง

คนกล่าวว่า “ตนเองต้องรับภาระเลี้ยงดูบุตรคนเดียว ทำให้รู้สึกว้าว้ามากมากขึ้นเป็น 2 เท่า บางคนมีปัญหาในการเลี้ยงดูบุตรเพราะบุตรไม่ค่อยเชื่อฟัง บางครั้งเหงารู้สึกเหมือนคนบ้า” สำหรับรายได้ บางครอบครัวกล่าวว่า หากสามีไม่อยู่จะทำให้รายได้ลดลง บางคนขาดรายได้ เพราะสามีเป็นผู้หารายได้หลัก โดยมาจากเงินเดือน และทำงานพิเศษเพื่อหารายได้พิเศษ

5.4 สวัสดิการต่าง ๆ ที่ได้รับ

5.4.1 รายได้ สมาชิกครอบครัวให้ความเห็นว่า อัตราเงินเดือนที่ได้รับน้อย ควรมีการพิจารณาเพิ่ม เพราะต้องเลี้ยงภรรยา เลี้ยงบุตร สวมควรมีการพิจารณาตอบแทนให้เหมาะสม

5.4.2 ค่าตอบแทนพิเศษ สมาชิกในครอบครัวทหารทราบว่า มีเงินต่าง ๆ ที่ได้รับ ได้แก่ ค่าเพิ่มสู้รบ (พสร.) โดยได้ตามชั้นยศ แต่คิดว่าก็ยังน้อยเมื่อเทียบกับการที่ต้องเลี้ยงภรรยา ค่าเลี้ยงภรรยาและค่าอาหาร ค่าเบี้ยเลี้ยงได้รับเป็นรายเดือน และรายวัน ซึ่งได้เพิ่มมาจากอัตราเงินเดือน อย่างไรก็ตามคิดว่า เงินยังได้รับในอัตราที่น้อย ควรมีการจัดสรรเพิ่มเพราะเงินต่าง ๆ เหล่านี้ ต้องเสียเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทาง เมื่อกลับบ้าน

5.5 ข้อเสนอแนะ สมาชิกครอบครัวให้ความเห็นว่า เงินดังกล่าวน่าจะมีการพิจารณาจัดสรรเพิ่มเติมให้เหมาะสมกับการเลี้ยงภรรยาในพื้นที่ และค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ส่วนราชการควรพิจารณาให้เป็นสวัสดิการ ไม่ควรหักค่าใช้จ่ายจากค่าอาหาร และค่าเพิ่มพิเศษต่าง ๆ

5.5.1 การดูแลสุขภาพผู้ป่วย ในเรื่องการรักษาพยาบาล สมาชิกครอบครัวเห็นว่า มีความเหมาะสมเพราะได้รับการดูแล การเยี่ยมเยียน และมีสถานบริการสาธารณสุขของหน่วยงานให้การดูแล บางหน่วยงานมีสวัสดิการตลอด 24 ชั่วโมง แต่ถ้าไปโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า จะค่อนข้างมีปัญหาในการรับบริการเพราะไม่สะดวก บางครั้งรอนาน ผู้ป่วยมาก

5.5.2 กรณีเสียชีวิต คิดว่า สวัสดิการที่จัดให้มีความเหมาะสมดี เพราะได้เงินค่าช่วยเหลือทั้งบำนาญและบำนาญ มีเงินช่วยเหลืออื่น ๆ และการได้รับพิจารณาเลื่อนชั้น และช่วยเหลือบุตร ภรรยา ให้มีที่พักอาศัยในชุมชนทหารต่อไปตามความต้องการ

อย่างไรก็ตาม สวัสดิการต่าง ๆ และแนวทางการจัดการปัญหาเมื่อสามีเสียชีวิต ส่วนมากสมาชิกในครอบครัวไม่ทราบสิทธิและประโยชน์ที่ควรได้รับ ดังนั้น ควรจัดให้มีคำแนะนำหรือให้ความรู้ ซึ่งพบว่า มีบางครอบครัวที่สามีเล่าให้ฟังก็ทราบบ้าง ไม่ทราบบ้าง ส่วนมากเมื่อมีปัญหาจะมีหน่วยงานต้นสังกัดให้การดูแลช่วยเหลือเป็นอย่างดี